

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 167.
1939. július 27., csütörtök.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietari: Societatea Anonimă de editura ziarului Aradul Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1-1938, Trff. Arad.

MÉRGEZETT LEVELEK

Irla: SZ. JAKAB GÉZA

A renaissance Medici-udvarai jutnak eszünkbe, amikor a mérget finom por alakjában, „porzóba“ keverve küldötték egymásnak gondos borítékokba zárva az egymásra acsarkodó jó urak és politizáló hölgyek... A boldogtalan címzett, aki felnyitotta a pecsételt levelet és közben beszívta a láthatatlanul fölszálló mérgegort, vagy gyors halállal mult ki azonnal, vagy lassu sorvadás után távozott ez árnyékvilágból.

A politika szenvedélyeinél mérgezőbb anyag ma nem létezik. Hivatkozunk a világsajtóra, melynek nyomdaestéke már annyi tömegkatasztrófát okozott. Gondoljunk csak a világháború kitörésének mostani, immár negyedszázadéves jubileumára! S azóta mi történt? Valamejvík amerikai magazin állította össze a közelmúltban az 1914. óta kitört és lezajlott háborúk jegyzékét: legalább félszáz véres csetepatévá fajult a sajtóban és a diplomáciában elhelyezett tömegméreg hatása, hogy a nagyobbakról: a japán—kinai, az olasz—abesszin és a spanyol polgárháborúról külön ne is beszéljünk... Még szerencse, hogy nem mindig tömeghalál a vége egy-egy sajtókampánynak. Ugy látszik, olvasók és írók edződnék az efajta mérgehez és lassan immunisakká válnak vele szemben.

A mérge jelenléte, — sajnos, — nem mindig mutatható ki pontosan a közönségesebb gyilkossági esetek kriminológiai gyakorlatában sem: még kevésbé a mérgezett nyomdafesték esetében. Mint ahogyan nem tudjuk azt eldönteni, hogy Hudson kereskedelmi államtitkár után Anglia ajánlott-e kétféle értékű államkölcsönt a németországi Wohlfatnak, vagy Wohlfat vette-e fel ezt a lehetőséget az angol City funkcionáriusa előtt. — (hojott ez a kérdés a jelen pillanatban éppen eléggé nagy számú embert érdekel az óceánokon és a kontinenseken) — nincs olyan finom aranyfűsttel ellátott műszerünk arra sem, amely a nyomtatott betűhöz érintve külön mozgással jelezne, hogy balfelé, vagy jobbfelé irányuló indukált-áram kering-e benne, vagy pedig lugos, vagy alkálius-e a bennük rejlő indultvegület. A tömegek hite ösztönösen ingott meg a nyomtatott betűben és nem kellett hozzá különösebb zseniáltság, hogy ezt a jelenséget gondolkodni szerető felek észrevegyék és hasznosítsák a maguk számára. King Hall Stephen ur Londonban, ugyis, mint nyugalmazott „Commander“ és ugyis, mint aktív rádió-előadó s lapkiadó, akinek tagadhatatlanul vannak némi kapcsolatai a „Royal Institute of International Affairs“-szel, továbbá a „Chatam House“ nevű politikai propaganda-egyesülettel és egész véletlenül a legnagyobb angol rádió-társaság, a „B.B.C.“ állandó alkalmazottja is, hogy a világtörténelemről magyarázson rendszeresen az angol gyermekek-tömegeknek, —egyszóval ez a sokoldalú londoni uriember elsőnek alkalmazta egyik lapkiadványánál azt a magánlevél-formát, amely bizonyos intimitást és egyben megbízhatóságot kölcsönzött a „King Halls News Letters“ című levelek állításainak.

Nem is olyan régen még éppen az angol szigetországban érték megjegyzések az eszmeteljesítésnek ezt a formáját, főleg angolok részéről, akik túlzott németbarátsággal vádolták meg a kitűnő Commandert. És nem titkolták el azt a gyanújukat sem, hogy ugyanazzal a Lady Astorral vannak titokzatos anyagi összeköttetései, akik egyébként tisztos hölgyhöz kevésbé illő „München anyja“ elnevezéssel becéztek a londoni lapok, Chamberlain ismeretes egyezménye után. Nos, azóta King Hall alaposan változtatott „magánleveleinek“ stílusán: viszont több, mint félszáz ezer példányban adja ki őket: nyilván abból az előfizetésből, amelyet Németországból viszhozza a birodalmi posta... Egy azonban bizonyos:

párfordulása kellő időpontra esett és minden biztonnal nagy esélyekkel indul majd a humort kedvelő angol választók körében az augusztusvégi képviselőválasztásokon. Biztosan jó politikus kell legyen a Commander. — gondolják róla, — ha ilyen jól ki tudja választani a németországi címterek segítségével külön hetven ezer példányban megindított „magánleveleinek“ elküldési idejét és hangnemet... Csodálható-e, ha a King Hall sikere nyomán már Berlinben is akadt egy vállalkozó és, — amint éppen a bucaresti-i „Tempo“-ban olvassuk, — egy bizonyos Kessemeier ur szintén hozzájárult a „magánlevelek“ tömegtermeléséhez és az angol címterek eredményes felhasználásával az megtisztelő küldeményeinek tizezreivel árasztja el a gyanútlan angol hölgyeket és urakat... Bizonyára szintén magánkedvtelésből.

A politikai propagandának ezek az igen tisztelt reformerei: tehát ugy King Hall ur Londonból, mint Kessemeier ur Berlinből minden biztonnal igen jó stílusúak, pompás érvelők és élvezetes előadók. Öröm és mulatság volna levelezésüket olvasgatni, mondjuk, úgy hetven év múlva, egy kortörténeti magyarázatokkal ellátott, gyűjteményes kiadásban. Sőt, bizonyos értelemben értékes tanulság is, főleg pszichológusok és politikusok számára. Ugyanolyan élvezet volna, mint ahogyan ma élvezetesebb és érdekesebb Voltaire, Madame de Stael, Wellington herceg, vagy André Chénier levelei... De micsoda a jelenlegi különbség...? És miért pont — King Hall és Kessemeier...?

— „My house is my castle“ — vallja az angol. Az én házam az én váram, s így vallja ma

még inkább, mint eddig, Európa minden kultúrépe. Igazat kell adnunk Göbbels urnak, hogy rossz néven veszi a Kinghalli „leveleket“, mint ahogyan együttérzünk Schmidt urral is Hamburgban, aki szintén kap egy-egy levelet, anélkül, hogy levelezési viszonyba lépett volna a kitűnő Commanderrel. Miért ne gurulna teljes joggal dühbe Mr. Smith ugyanilyen alapon Liverpoolban a Herr Kessemeierrel kapcsolatban és egyáltalán minden rendes ember, akinek már a lakásában, az otthonában se hagynak békét a Kinghallok és kessemeyerek; mintha bizony a Schmidteken és a Smitheken volna, hogy mi hogyan alakul a világpolitikában és Hitler, vagy Chamberlain mindig tőlük kérdeznék meg, hogy mit is kívánnak, ha egy-egy újabb feszültség állítja fejetejére a világot? A propaganda-levelek mérge most új nyílásokon szivódik fel Európa népeinek szervezetébe. S a játék annál veszedelmesebb, mert a többé-kevésbé, vagy éppen az egyoldalulag tájékozott tömegekkel kezd manipulációba a lehető legtetszetősebb jelszavakkal és a legmegnyerőbb fogalmakba burkolja taktikai fegyvereit. Vajon muszáj mindez ahhoz, hogy Mr. King Hall bejusson az átközbe, vagy növelje kiadványainak propagandáját; s hiányzik-e bár egy pillanatra is pont Herr Kessemeier „magánlevele“ a nyugalmát, munkáját, esetleg életét feltűnő angol kispolgár boldogságához...? Kizártnak tartjuk ezt a lehetőséget. Sőt az a gyanunk, hogy sokkal szívesebben vennék ők is, ha a két ur kizárólag csak egymással levelezne ehnyi rutinnal, szellemmel és felkészültséggel; mi pedig vajóban csak akkor olvashatnánk e két ur ragvogó érveléseit, ha már „tulestünk“ volna alapproblémáink nehezen és egy kortörténelmi gyűjtemény kuriózumaképpen elnékelkedhetnénk a különböző korok annyira egyforma lélekmergezési eljárásai és tömegbolondítási technikájának fáradhatatlan próbálkozásai fölött.

London és Páris biztosra veszi, hogy minden akadály elhárult a három-hatalmi egyezmény útjából

Egybehangzó sajtóvélemény szerint a volt anlant feltámasztását jelentő angol—oros—francia szövetség megkötése most már valóban csak napok kérdése

Ki a még véglegesen meg sem kötött japán—angol béke győztese?

London. Az angol sajtó jelentése szerint a francia—angol—szovjet szövetség megkötése most már csak napok kérdése. A lapok jelentése szerint az erre vonatkozó ismertetések még e hét végén elhangzanak az angol alsóházban. A „Times“ többek között a következőket írja: „Jelen időig az angol—oros tárgyalások csak politikai jellegűek voltak. Most már az összes vitás kérdésekben megegyeztek. A katonai tárgyalások — az orosz kívánság értelmében — azonnal megkezdődnek a nagyhatalmak között.“ A Daily Express jelentése szerint is kétségtelen az egyezmény létrejötte és erről legközelebb beszámolnak a parlamentben. A lap azt írja, hogy a háromhatalmi egyezmény leglényegesebb pontjai a következők:

1. Haladéktalan kölcsönös segély, ha a szerződők bármelyikét közvetlen támadás érne.
2. Haladéktalan kölcsönös segély, ha a szerződők bármelyike más államnak nyújtott kezesség következtében háborúba keverednék.
3. Kezesség közvetlen, vagy közvetett támadás ellen a következő államoknak: Esztország, Lettország, Finnország, Lengyelország, Románia, Törökország, Görögország, Egyiptom és Portugália.

Londonból jelentik: A Daily Sketch értesítése szerint az angol kormány egy tábornokot küld Moszkvába, katonai megbeszélések céljából. Valószínű, hogy ez a kiküldött Hitzinger tábornok lesz, aki legutóbb Törökországgal tárgyalt.

London. Halifax lord külügyminiszter tegnap hosszasan tanácskozott Maisky londoni szovjet nagykövettel. A megbeszélések után a külügyminiszter újabb utasítást küldött a moszkvai angol nagykövetnek. Jólétesült körök szerint

sikerült elhárítani az akadályokat a tárgyalások elől.

Rövidesen várható annak bejelentése, hogy mind a politikai, mind a katonai egyezmény létrejött. Mindkét egyezményt Moszkvában írják alá. Amint megtörténik az egyezmény aláírása,

haladéktalanul nagyobb katonai küldöttség megy Londonból Moszkvába.

Hir szerint ennek a katonai küldöttségnek Ircside tábornok, az angol tengerentúli haderők parancsnoka nem lehet a tagja, mert ő annak idején az archangelszki és murmanszki bolsevistaeilenes akciónak volt a vezére.

Párisi jelentés szerint a Petit Parisien a moszkvai tárgyalásokkal foglalkozva a francia,

angol és szovjet vezérkarok küszöbönálló tanácskozásairól ezeket írja:

Múltán London és Moszkva között a politikai megegyezés befejezett ténynek tekinthető. Előreláthatóan legkésőbb 10 napon belül megkezdik Moszkvában a tárgyalásokat az érdekeltektől hatalmak vezérkarai.

Franciaországot Doumensek tábornok, a hillei katonai parancsnok fogja képviselni, aki helyet

Német repülőgépek az angol partok közelében?

London. A Daily Mail a következőket írja: Az angol királyi légi haderő örökké a keleti angol partok felett, ahol több német repülőgép jelent meg az elmúlt hetekben. A német repülőgépek rajonaiha feltűntek három angol mértődj távolságra közelítették meg az angol partokat.

Minisztertanács Londonban

London. Az angol kormány tagjai ma szokásos heti minisztertanácsot tartottak. A kiszivárgott hírek szerint a moszkvai tárgyalásokkal és az angol katonai vezetők Moszkvába való kiküldetéséről tárgyaltak. A belpolitikai kérdések közül letárgyalták a hetven éves, jövedelmet nem élvező agok segítségére szánt összegek felemelését.

Chamberlain nyilatkozata a milliárdos béke-kölcsön ügyéről

London. Az angol munkáspárt tegnap több interpellációt terjesztett elő részben a Moszkvában folyó tárgyalásokról, részben az állítólagos ajánlatról, amelyet Hudson kereskedelmi államtitkár tett volna Wohltat német megbízottak. Az interpellációkra az alsóház tagjainak feszült érdeklődése közben maga a miniszterelnök válaszolt.

Chamberlain határozottan kijelentette, hogy jelenleg mincsem azó egy Németországnak nyújtandó kölcsönről. Senki sem gondolt és nem is gondol arra Angliában, hogy Hitler kancellárt megvesztelgesse vagy, hogy erre kísérletet tegyen és hogy ilyen módon jusson a békéhez. Az angol kormány mincsem köze ahhoz a magánbeszélgetéshez, amelyet a kereskedelmi államtitkár folytatott a német gazdasági bizottság vezetőjével.

Végül kijelentette a miniszterelnök hogy a Tokióban megkötött megállapodás nem változtatja meg Anglia politikáját Kinában.

Berlin cáfol...

Berlin. Politikai körökben

álhíreknek minősítik egyes angol és francia lapok híreit, amelyek szerint bizonyos Martens nevű német személyiség és titkára állítólagos hivatalos megbízatással Londonba utazott.

Berlinben semmit sem tudnak ilyen nevű emberről és annak megbízatásáról. Nyilvánvaló, hogy az újságok új szenzációt akartak csinálni a háborús uszítók kedvéért, — írják a német lapok.

Félmillió fontos angol kölcsön Bulgáriának

Londonból jelentik: A Havas-iroda értesítése szerint Stanley angol kereskedelemügyi miniszter környezete tudnivaló, hogy a Bulgáriával folyó gazdasági tárgyalások rövidesen véget érnek, még pedig olyan módon, hogy kereskedelmi hitel címén 500 ezer angol font próbakölcsönt folyósítanak Bulgáriának. A kölcsön a bulgár gyümölcs- és ásványolaj-kivitel fedezné, viszont Anglia vasuti anyagokat szállítana új kereskedelmi összeköttetésének színterére. Ebbe az árucseré forgalmi üzletbe nem tartozna bele a bulgár dohánykivitel.

Három katonai évfolyam áll fegyverben Franciaországban

Páris. A francia hadsereg az utóbbi időkben brási hadadást tett. — mondta Gamelin tábornok, a francia hadsereg főparancsnoka, egy interjúban, amely az Intransigeant tegnapi számában jelent meg. Három évfolyam van a zászlók alatt — mondotta Gamelin tábornok. — Az az évjárat, amelynek március végén rendes körülmények között haza kellett volna menni, most tovább szolgál. A legénység hangulata kitünő. Franciaország legyőzte a legnagyobb nehézséget és az egész országot a patriotizmus hulláma öntötte el, a francia nép hajlandó minden áldozatot meghozni hazájáért. Gamelin végül kifejezést adott annak a legteljesebb bizalomnak, amellyel Lengyelország, a lengyel hadsereg és Rydz-Smigly marsal iránt viselkedik.

kap a francia haditanácsban, azt azonban még nem tudják, hogy Anglia melyik tábornokát küldi el Moszkvába.

Az angol, francia és szovjet vezérkarok megbeszélése előreláthatóan hosszabb időt vesz igénybe, háborús konfliktus esetén azonban az együttműködés könnyűszerrel valósítható meg.

Róma. (Rador.) Helder tábornok, a német hadsereg egyik vezetője, augusztus folyamán résztvesz a Po-síkságon rendezendő olasz

A távolkeleti kiegyezés ára

Tokió. (Rador.) A Havas iroda jelentése szerint a Londonnal megkötött előzetes megállapodás után

a Hiranuma kormánynak az a legnagyobb problémája, hogy sikerül-e az annyira felcsigázott nacionalisták angolellenes hangulatát mérsékelni.

Ugy a japán miniszterelnök, mint Craigie angol nagykövét most azon fáradoznak, hogy megbeszéljék az ezzel kapcsolatos lehetőségeket.

Magánforrásból szerzett értesülés szerint a közvélemény egyik része pesszimista, mert az angol-japán megállapodásban Japánnak Kinában való imperialista lehetőségének gyengülését látják. Tokiói diplomáciai körökben úgy vélik, hogy a tárgyalásokból az angol kormány került ki győztesen, mert sikerült egy nagyon kényes helyzetet megoldania anélkül, hogy jelentősebb engedményt tett volna Japánnak. Arról is sokat beszélnek, hogy a megállapodásnak van egy titkos foga-

hadgyakorlatokon. Helder tábornokot Parian tábornok hivatalosan meghívta.

„A jövő háborúja általános lesz”

Osló. A norvég külügyminiszter tegnap beszédet mondott Tromsöben. Kijelentette, hogy általános benyomás szerint némileg csökkent a nemzetközi helyzet feszültsége. Norvégiának minden áron távol kell tartania magát az eseményektől, ez azonban nem lesz olyan könnyű dolog, mint volt az 1914. évi világháborúban, mert a jövő háborúja általános lesz. Norvégia azonban megtesz mindent semlegességének megőrzésére.

dalmi része, amely szerint Japán európai háboru esetén semleges marad.

Ezek a hírek azonban valószínűtlennek látszanak.

Egyébként az angol és a japán küldöttség ma délelőtt a külügyminiszter helyettesének hivatali helyiségében tanácskozássra ült össze. A tanácskozás három óra hosszat tartott és azt délután folytatták. A mai megbeszélésen a négyes bizottság jelentésével foglalkoztak. Ez a jelentés a tiencsini angol negyed rendjének fenntartásáról gondoskodik. A Domei iroda értesülése szerint az egyezség a tiencsini rendszet kérdésében még ma délután és holnap délelőtt létrejön és

ezután a tárgyalások legfontosabb része kerül megvitatásra, a gazdasági kérdések komplexuma.

Ha ezek a megbeszélések is sikerrel fejeződnek be, akkor a további tárgyalásokat már nem fenyegetik veszedelmek és akkor

a végső megegyezés is biztosra vehető.

Igy látják Rómában...

Torino. A „Corriere della Sera” jelentése szerint az angol meghátrálás Távolkeleten kétségkívül mutatja, hogy

Chamberlain feltétlenül belátja mennyire előnytelen Anglia számára egy esetleges háborús elintézés.

Az első japán-angol szerződés nagyon előnytelen Anglia számára, de a szigetország vezetői

kénytelenek voltak mégis megkötni, mert nem kereshettek Japánnal konfliktusba.

A Kinában tartott angol pozíciók elhagyására nem Chamberlain felelős, hanem azok a maradiak, akik megakadályozták Chamberlaint abban, hogy hathatósá tegyék a müncheni egyezményt és az angol-olasz szerződést, amelyet Anglia a bekerítési politikával megsértett.

XIII. Alfonz király jelentkezett a spanyol trónra

A királpártiak elérkezettnek látják az időt a monarchia visszaállítására

Lausanneból jelenti a Rador: A spanyol királpártiak tegnap gyűlést tartottak, amelyen megjelent Alfonz spanyol exkirály is. A gyűlésen állásfoglalások hangzottak el a legutóbbi katonai összeesküvéssel kapcsolatban is.

A királpártiak elérkezettnek látják az időt arra, hogy a királyság visszaállításáról gondoskodjanak s ezen a gyűlésen elhatározták, hogy kijelölik az új királyt.

A gyűlésen jelenlevő Alfonz exkirály emelkedett szólásra s bejelentette, felesleges királyf kijelölni, mert ő sohasem mondott le a trónról és jogairól.

Több jelenlevő Juan királyi herceg, trónörökös jogát emlegette, mire Alfonz kijelentette, Don Juan herceg lesz az első, aki elismeri XIII. Alfonz vitathatatlan jogát a spanyol trónra.

Hamis hírek terjesztése miatt felüggesztették a belgrádi Vreme lapkiadóvállalat igazgatótanácsának működését

BELGRÁD. A belgrádi rendőrprefektúra felüggesztette a Vreme című lapkiadóvállalat igazgatótanácsának működését, amely a hasonló nevű lapot adta ki és a tanács helyébe két biztost nevezett ki. Az intézkedésre a hivatalos indoklás szerint az szolgáltatott okot, hogy a vállalat vezetői összeköttetésben állottak szélső baloldali körökkel és hamis hírek terjesztésével arra törekedtek, hogy Jugoszlávia és a szomszédai között megzavarják a jó viszonyt.

Vádat emeltek a temesvári Carmen Sylva leányliceum volt igazgatónöje ellen 300 ezer leies hiány miatt

A vádirat szerint az iskola internátusát károsították meg az intézet vezetői

Temesvárról jelentik: A temesvári ügyészség elkészítette a vádiratot Teodorescu Maria, a Carmen Sylva leányliceum volt igazgatónöje és Pozna Iana tanárnő ügyében. A volt igazgató és tanárnő ellen még hónapokkal ezelőtt tettek bűnvádi feljelentést súlyos szabálytalanságok címén. A tanügyi vezérfelügyelőség

az előzetes vizsgálat során megállapította, hogy a gyanúsítottak az iskola internátusának az ellátására kiutalt összegek egy részét elmulasztották. A közoktatásügyi minisztérium 300 ezer leies hiány miatt kártérítési igényt emelt a középiskolai igazgató és tanárnő ellen, akiknek az ügyét összel tárgyalja a törvényszék.

Rendcsinálás a Közelkeleten

Leleplezett politikai agitátorok.

Jeruzsálem. Egyik zsidó-telepen letartóztattak 26 fiatalembert, akiket szélsőséges mozgalomban való részvétellel gyanúsítanak. Az arab lázadók vezérét, Abadurát kiadják Transjordániából, hogy katonai törvényszék elé állítsák.

Damaszkusz. A rendőrség számos házkutatást tartott, amelynek során politikai agitátorokat leleplezett le. Kilenc letartóztatás történt.

A HABZÓ FOGPÉP

A nagy tubus Lei 28.— A kis tubus Lei 18.—

Egy lap karrierje az albérleti szerkesztőségtől Washington legszebb palotájáig

Newyork. Amerika egyik legérdekesebb multu és legelterjedtebb lapja ünnepli most fennállásának ötvenedik évfordulóját. Ezt a lapot, noha nem naponta jelenik meg és csak földrajzi kérdésekkel foglalkozik, az egész világon olvassák. A jubiláló lap

a National Geographic Magazine,

amelyet a világ minden részén ismernek, ahol angolul beszélő emberek élnek. A National Geographic Magazine a merész és eredeti ötletekkel dolgozó amerikai üzleti szellem sikerének iskolapéldája és változatos története, eredeti propagandája érdemessé teszi arra, hogy jubileuma alkalmával az egész amerikai sajtó részletesen foglalkozzék a földrajzi szaklap példátlan népszerűségével.

Ishbel Ross író érdekes cikkben ismerteti a National Geographic Magazine történetét. Ötven évvel ezelőtt geográfusok és tudósok 33 tagú társas csoportja megalakította Washingtonban a National Geographic Society-t, a Nemzeti Földrajzi Társaságot és a társaság szaklapot adott ki, a Geographic Magazine-t kizárólag abból a célból, hogy népszerűsítse a földrajz tudományát. A folyóiratot minden tökéletes és fizetett munkatársak nélkül indították meg, egy albérleti szobában volt a szerkesztőség és a kiadóhivatal és a lapon feltüntettek az előfizetők teljes névsorát. Tíz évvel a lap megindulása után még csak 300 előfizetőjük volt. 1897-ben a földrajzi társaság alapítója, dr. Hubbard halála után dr. Alexander Graham Bell lett a társaság elnöke.

A társaság 2000 dollár adóssággal küzdött, de az új elnök a lap dílettárs munkatársait jólfizetett munkatársakkal cserélte fel. A lap szerkesztőjévé vejté, Gilbert Grosvenort tette meg, akinek saját zsebéből hat éven át 1200 dollár fizetést folyósított. 1905-ben lépett a szerkesztőség kötelekébe John Oliver La Gorce havi 60 dollár fizetéssel. Ma dr. Grosvenor a magazin kiadója és a földrajzi társaság alelnöke. A két szerkesztő-kiadó irányítása alatt a magazin bámulatos karriert csinált. 1905-ben 10.000, 1920-ban 750 ezer példányban jelent meg. A világháború alatt hihetetlen arányban nőtt meg a magazin népszerűsége. A lap állandóan közölte a háborút viselő országok térkéneit s az egész világon kavokdták azokat a számaikat, amelyekben a frontok térkéneit közölte.

Túl a millió példányszámon

Ötvenéves évfordulóján a földrajzi szaklap elérte az 1.132.000 példányszámot. Washington egyik legszebb palotája a magazin tulajdona és a tisztviselőinek száma 800. Ötszáz tisztviselő foglalkozik a társaságba való belépés ügyeivel és a lap expedálásával. Ez nem megvetendő munka, miután Kanadában 44.264 olvasója van a magazinnak és még a Salamon-szigeteken is van 17 előfizetője.

A National Geographic Magazin üzleti politikája teljesen eltér minden más lap üzleti vezetésétől. A lapnak magánzemélyek nem lehetnek előfizetői, ellenben a földrajzi társaság minden tagja megkapja a lapot. Aki tehát a lapra előfizet, annak be kell lépnie a Földrajzi Társaságba.

A tagsági díj évi 3 dollár. A lap olvasóit elsősorban a tagság „dicsősége” csábítja. A társaságnak ugyanis előkelő tudósok, mágusok, sőt külföldi uralkodók is a tagjai és a kispolgárok nagy tömegeire természetesen ez a körülmény kitűnő propagandisztikus hatást gyakorol. Ennek az egyes előfizetési formának nagy előnye az is,

hogy az előfizetők számában nincsenek visszaesések. Az alapítótársak 60 százaléka még ma is tagja a társaságnak és 22 olyan tag van, aki 1889. óta olvassa a magazint.

A Nemzeti Földrajzi Társaság mindenkit fölvesz tagjai közé, akit a társaság egyik tagja ajánl, viszont a társaság mindig készenlétben tart egy

Alkohol- és cigarettareklám nem közölhető

A honoráriumok igen alacsonyak, mert az utazók, kutatók és tudósok elsősorban azért irnak a lapba, hogy felidézéseiket és utleírásaikat közölhessék a nyilvánossággal. Külföldi tudósok részére külön szerkesztőség van, amely az írni nem tudó, vagy az angolul nem beszélő utazók elbeszéléseiből érdekesítő cikkeket ír.

A lapnak annyi kézírata van raktáron, hogy 1944 júniusáig minden fennakadás nélkül kiadhatják a lapot, ha addig nem vennének kéziratot. A magazin, illetőleg a Földrajzi Társaság eddig 52 expedíciót finanszírozott, ezek közül hét a sarkvidékeket kutatta. A társaság zászlajának színeit

rendes tagot, aki az új jelentkezőket ajánlhatja. Rabok nem lehetnek tagjai a társaságnak, de ötven cent túlfizetéssel előfizethetnek a magazinnak. Al Capone, az alvilág hírhedt vezére, tagja volt a Földrajzi Társaságnak, de amikor bejelentette a kiadóhivatalnak, hogy új címre kéri a lapot, mert csikágói palotájából átköltözött a kaliforniai Alcatraz szigetbörtönbe, törölték a társaság tagjai közül, de mint előfizető, a fegyházban is olvashatja a lapot.

A lap eredeti üzleti politikájához tartozik az is, hogy az uccai árusítást teljesen és szándékosan elhanyagolják, mert ha a lapot az uccán is vásárolnák, akkor a Földrajzi Társasági tagságnak nem lenne ilyen nagy vonzóereje.

— a kék, barna és zöld színeket — az expedíciók már föl vitték a sztratoszférába és a legmélyebb tengerek mélyét is megjárta már a Földrajzi Társaság jelvénye. Az elmúlt husz évben a magazin 16 millió dollárt keresett hirdetésekben, noha a többi magazinok hirdetési átalányának 35 százalékát elveszti, mert nem közöl bár- és likőr-hirdetéseket, valamint cigarettareklámokat, noha bizonyos dohánygyártókat reklámoz. A magazin egy ízben földkörüli utazást rendezett és a világszerte utazás résztvevőinek az uton tartózkodniok kellett az ivástól, a dohányzástól, valamint a szódabicarbonszén-dioxid-fogvasztástól.

Összeírják az aradi művészeti intézményeket, zenekarokat, képzőművészeti és tánciskolákat, az összes közkönyvtárakat és szigorúan ellenőrzik a műkedvelők munkáját, valamint a színházi alkalmazottak munkateljesítményét

Három érdekes leirat érkezett Aradváros közművelődési ügyosztályához

Három érdekes átirat érkezett Aradváros közművelődési ügyosztályához. Az első leirat felszólítja a közművelődésügyi szolgálatot, hogy készítsen kimutatást a város területén működő összes művészeti és kulturális intézményekről, zenekarokról, festészeti és szobrászati, általában tehát képzőművészeti iskolákról, koncesszióval rendelkező színtársulatokról és műkedvelőtársulatokról. A kimutatást a közművelődési ügyosztálynak a szépművészeti minisztériumhoz kell beküldenie.

A második leiratot a Fundatia Culturala Regala, Principele Carol intézmény társadalmi szolgálata intézte a városi ügyosztályhoz és azt kéri, hogy állítsák össze az Aradon lévő összes nyilvános könyvtárak kimutatását és pontos cím megjelölésével küldjék be az intézmény központi irodájába. Ugyanis évkönyv készül, amelyhez ezek az adatok is szükségesek és mivel az alapítvány nem tudja másképpen beszerezni ezeket a kimutatási tételeket, ezen az uton szeretnék összegyűjteni a szükséges adatokat.

Végül a harmadik leiratot a kolozsvári művészeti felügyelőség juttatta el Aradra, a következő tartalommal: A városban működő magyar és német műkedvelők, mint a multiban is, legalább tízenöt nappal előadásai előtt juttassák el az előadandó darab, vagy darab-

bok szöveggel és az összes, általában megkövetelt mellékleteket a kolozsvári művészeti felügyelőséghez, ahol megtörténik a véleményezés és ennek megfelelő előterjesztéssel a kérvényt a felügyelőség a minisztériumhoz juttatja el. Itt, a minisztérium színiügyi igazgatóságánál történik meg azután az engedélyek kiadása. Arról, hogy kizárólag engedélyek alapján történhessék meg ilyen előadás, a legszigorúbb ellenőrzéssel győződnek meg és minden szabálytalanságot legnagyobb eréllyel büntetnek.

Egyben ismételtén közli ez utóbbi leirat, hogy az illetékes hatóságok ellenőrzik a színházak és színházi alkalmazottak foglalkoztatottságát, gondoskodnak arról, hogy az alkalmazottakat ne használják ki meg nem engedett módon és nyomatékosan felhívja a figyelmet arra, hogy minden művészi vonatkozású alkalmaztatásnál ellenőrzik, vajjon az alkalmazottak-e a hivatalos, elismert szakmai szervezetek, ami mindenkire kötelező. Kivételt csak a népzeneészek képeznek.

URANIA Tel.: 12-32. 5, 7.15, 9.30-kor
Pompás, szellemes, kacagtató vígjáték!
„MAGNETTE HÁROM SZERELME”
Janet Gaynor, Robert Montgomery, Franchoe Torne.
Az estli előadás keretében: Harskorits Dezső,
a II-ik József Színház fellépte.

Következik minden idők leghatalmasabb dzsungelfilmje! „TRADER HORN” (Harcban az őserdővel)

Az enyedi fegyházból elszökött aradi rablógyilkost, Frank Endrét, elfogta a temesvári rendőrség

Kegyetlen kettős rablógyilkosság bűnrészes a hurokra került gonosztevő

Az Aradi Közlöny temesvári tudósítója jelenti: A temesvári rendőrség bünygyi osztálya szenzációs fogást csinált. Sikerült elfognia Frank Endre aradi származású rablógyilkost, akit a temesvári büntetőtábla ítél el rablógyilkosság miatt 15 évi fegyházra. Frankot az enyedi fegyházba szállították, ahonnan sikerült elszöknie és működési területét ismét Temesvárra tette át, itt azonban most ártalmatlanná tették.

Tizenegy évvel ezelőtt történt a kettős gyilkosság, melyért Franknak bűnhődnie kellett. Frank Endre és barátja, Hegedüs István a temesvári fegyházban ültek, ahová különböző lopások elkövetése miatt kerültek. A fegyházban megismerkedtek egy kihágás miatt odajutott fiatalemberrel, Kuhn Mátyással, aki elmondta, hogy szüleinek Németszentpéteren malom van. Kuhn Mátyás, aki tapasztalatlan fiatalember volt, részletesen elmesélte, hogy szüleinek mennyi vagyona van odahaza és hogy a malom mennyit forgalmaz. Az elbeszélés szegét ütött a két jómadár fejében és amikor leülték büntetésüket, elhatározták, hogy

„Jelátogatnak” Németszentpéterre Kuhn szüleihez és a házaspárt elteszik láb alól.

A rablógyilkosságot a bünygyi krónikában szinte népdátlan kegyetlenséggel követték el. Hegedüs István és Frank Endre megjelentek Németszentpéteren az öreg Kuhn házaspárnál és elmondták hogy fiokkal találkozott, aki a temesvári fegyházban tölti ki büntetését.

A szülők szívesen fogadták a két ismeretlen embert, ennivalóval és itallal kínálták meg őket, akik a legnagyobb lelki nyugalommal ettek, majd utána konyhakéssel és baltával rontották a házaspárnak. A két nekivadult ember a szószoros értelemben feldarabolta a házaspárt. A lakásban tartózkodott még egy apró leányka, Kuhnék mostohaleánya is, akinek végig kellett nézni az öldöklést. A kettős gyilkosság elkövetése után a kisleányt is többször febesújtatták a baltával.

Majd a három élettelen az udvarba cipelték és ott a trágyadombon beásták őket. Ezután magukhoz vették a házban található pénzt, összes értéktárgyakat és ennivalót, befogták Kuhnék két lovát egy szekérbe és elhajtatták. A két rablógyilkos menekülését azonban megzavarta az a tény, hogy

a kisleányka nem volt halott,

amikor elmenekültek. A kisleány sirt, nyöszörgött, amire a szomszédok figyelmesek lettek és hamarosan felfedezték a bűntényt. A csendőrség nagy eréllyel megindította a nyomozást és néhány órán belül a két rablógyilkost sikerült is elfogni Ukrisoda határában, amint aludtak. A büntetőtábla előtt Hegedüs Istvánt, aki megrögzött bűnöző, életfogytiglani fegyházra, míg Frank Endrét tizenöt évi fegyházra ítélték. Hegedüs István az elmúlt évben az enyedi fegyházban tüdőbajban meghalt.

míg Frank Endrének sikerült még május hónapban Enyedről elszöknie.

Néhány héig Szeben mellett rejtőzött, majd visszatért Temesvárra, ahol

most sikerült ártalmatlanná tenni.

Frank Endre visszakerült a temesvári Jgyvészeti fegyházába, ahol annak idején kegyetlen bűntényét kitervelte és a legközelebbi napokban ismét visszazárlítják Nagyenyedre.

Zsidó munkaerőt használnak fel Danzigban?

Danzig. Az United Press szerint a danzigi kormány azt tervezi, hogy a német birodalomban tett intézkedések miatt, munkaerő hiánya miatt, a zsidókat részben bekapcsolják a gazdasági életbe.

A délvidek
ragyogó szelleme...

mindig értett hozzá, hogy a művelt világra rányomja bélyegét, diktálja az a különös ritmust, amelyet az az élénk temperamentum, az az örök fiatalság és kitörő életerő jellem, amely elbájolóvá teszi a földközitengermellék lakóit, akik a délvidek eme földi paradicsomában élnek.

A BOLERO kölniviz szintén ezt a délvideki szellemet sugározza ki, azaz használójának környezetében megteremt az ifjúság, életöröm és választékosság atmoszféráját.

BOLERO kölniviz, természetes illatkivonat alapon, az előkelő társaság kedvenc kölnivize — a távoli, titkos déli küldi hozzánk, ebben a kölnivizben, bódító követét, amely a halhatatlan, fenkölt déli szellem atmoszféráját hozza el nekünk.

BOLERO kapható az összes előkelő szaküzletekben.

Ravel
készítmény

MAS RAVEL KREÁCIÓK: TZIGANE ÉS RIVAL

Huszonöt német buvárhajó végez hadgyakorlatokat a Balti-tengeren

Berlinből jelentik: A német haditengerészet a Balti tengeren hadgyakorlatokat végez, amelyeknek elsősorban a buvárhajók ütőképességének megállapítása a célja. A hadgyakorlat témája az, hogy a német buvárhajó flottának meg kell semmisíteni ellenséges hajók szállítmányát. A hadgyakorlaton huszonöt német buvárhajó vesz részt.

A londoni parlamentet is levegőbe akarták röpiteni az ír terroristák

Ujabb két robbanás az angol fővárosban

London. Az angol belügyminiszter legutóbbi alsóházi beszéde során ismertette az ír terroristák felfedezett merénylet-terveit. Fénykép-másolatokkal és egyéb írásos dokumentumokkal bizonyította be a belügyminiszter, hogy

az irek az ország különböző helyein lévő fontos hadianyaggyárakat és raktárakat akarták felrobbantani, sőt azt is tervezték, hogy a londoni parlamentet léggerőpitik.

Az év eleje óta az irek Anglia területén 127 merényletet követtek el és ebben az évben a veszteséglajstrom 1 halott és 54 sebesült. A merényletek miatt eddig 66 irt ítélték el.

Különben újabb két hatalmas robbanás történt szerda délután a Kingscross pályaudvar személypoggyász raktárában. A hír szerint a kár igen jelentős. Hét sebesülés történt és ezek közül egyik állapota súlyos. Valószínűleg az „ír köztársasági hadsereg” újabb merényletéről van szó.

A Scotland Yard-ot értesítették, hogy az ír terroristák újabb merényleteket készítenek elő. A merényleteket augusztus 5. 6. 7-én követték volna el, a fővárosban és a vidéken. A merényletek során az angol parlamentet is fel akarták robbantani.

FORUM filmszínház.

MIA 3-kor mérsékelt, 5, 7.15 és 9.30-kor rendes helyárrakkal.

„Tengeri örjárat”

Richard Greene — Nancy Kelly

A világhírű főlelmes U. 26-os u. merénylet: a közelebb az amerikai vadászajókkal.

Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Telefon 20-10

SPORT KÖZLÖNY

Pontversenyt rendez az aradi egyesületek részére

Elődöntők előtt állnak a Caracostea-kupamérkőzések

Megintuk, hogy az Arad-kerületi tenisz-szövetség augusztus hónap második felében nagyszabású, minden eddigi versenyt méreteiben felülmuló országos tenisz-versenyt rendez, amelyre az ország legkiválóbb játékosait meghívták. A kerület legjobbjai közül az aradiakon kívül biztos résztvevői a versenynek: Ungár (Kadima), Gábor (Minerul), Willer, Fromm (Lugos), Hegyi (ILSA), Buchwald (LTC Deta), de emeltek a meghívók Kolozsvárra, Bucurestibe és Nagyváradra, ahonnan Pusztay, Dóczy, Erős, Schmidt, Caralulis, Grünwald stb. szereplésére számítanak.

Ezt a versenyt megelőzően a szövetség pontversenyt rendez az aradi egyesületek részére,

amelyen természetesen a Gloria, AAC (CAA), Hellas és AKE (RPA) legjobbjai vesznek részt. Ez a verseny augusztus hónap első felében kerül majd lebonyolításra.

A Caracostea-kupában négy csapat került be az elődöntőbe és pedig az UDR, az LTC Deta, a Gloria és az AAC (CAA) és a döntőbe való jutásért az UDR a Gloriával, az LTC Deta pedig az AAC (CAA)-al mérkőzik. Ezek a mérkőzések Resicán, illetve Deltán kerülnek lebonyolításra a közeljövőben és míg a Gloria színeit Craznic dr. n.é., Albertné és Dombora képviseli, addig az atléták részéről Irgl, Weichert, Stieger és Földesi fognak játszani.

Fényes keretek között

Jövő évben ünnepli az FRFA fennállásának tizedik évfordulóját

Bucuresti. Jövő év májusában ünnepli az FRFA fennállásának tizedik évfordulóját. Ezt a jubileumot fényes ünnepség keretében üli meg a labdarúgó szövetség és bizottságot jelölnek ki az ünnepi műsor kidolgozására. Az ünnepséggel kapcsolatban kongresszust tartanak, amelyen az ország valamennyi futballkerületének szövetségi képviselői részt vesznek. Ugyancsak a jubileumi ünnepség keretében — május 5-én — bonyolítják le Bucurestiben a tavaszi román-jugoszláv mérkőzést is.

Davis Cup 1939.

A francia, angol és német teniszbajnoki versenyek után a teniszvilág érdeklődése ismét a Davis Cup mérkőzések felé irányul. Európában Németország és Jugoszlávia került a döntőbe. A két ország csapata július 28—30. között bútkozik meg Zágrábban és a rutinosabb német csapattal szemben az egyre fejlődő jugoszláv fiatalok a győzelem reményével veszik fel a versenyt. Németország csapatában az egyest Henkei és Menzel játszik, a párost pedig valószínűleg a Henkel—Metaxa kettős. A jugoszláv csapatban Puncsecs és Mitics szerepelnek, de lehet, hogy sor kerül Kukuljevics játékára is, aki Wimbledonban igen biztatóan játszott.

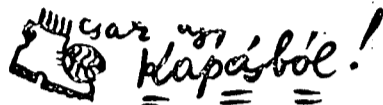
Amerikában is most bonyolítják le a zónadöntőt. Itt Ausztrália és Kanada a két küzdő fél és a Bromwich, Quist, Crawford, Hopman összetételű ausztráliai csapat biztos győztesnek látszik. Augusztusban kerül sor a zóna közötti döntőre, majd szeptemberben fejeződik be a DC küzdelem a kihívásos döntővel, amelynek egyik résztvevője természetesen Amerika. A másik félnek még küzdenie kell, hogy eljusson odáig...

Kitűnő eredmények Olaszország atlétikai bajnokságain

Torinó. Olaszország atlétikai bajnokságai kitűnő eredményekkel fejeződtek be. Résztettek a következők: 100 m.: Mariani 10.7 mp. 200 m.: Gonnelli 21.7 mp. 400 m.: Missoni 48.3 mp. 800 m.: 1. Lanzi 1 p. 51.6 mp. 1500 m.: 1. Vitale 3 p. 58.4 mp. 5000 m.: 1. Beviagna 14 p. 58.4 mp. 10.000 m.: 1. Lippi 32 p. 34.8 mp. 110 m. gát: 1. Oberweger 15.3 mp. 400 m. gát: 1. Lualdi 54.6 mp. Magasugrás: 1. Colimbini 190 cm. Távolugrás: 1. Maffei 747 cm. Rudugrás: 1. Romeo 390 cm. Hármassugrás: Taddai 14 m. 34 cm. Súlylökés: 1. Profeti 14 m. 96 cm. Diszkoszvetés: 1. Consolini 49 m. 10 cm. Gerelydobás: 1. Drei 57 m. 72 cm. Kalapácvetés: 1. Taddai 47 m. 91 cm. 4×100 m.: 1. Baracca 41.8 mp. 4×400 m.: Baracca 3 p. 19.2 mp.

O AUGUSZTUS 8-ÁN SORSOLIAK KI A KERÜLETI BAJNOKSÁGOT. Az alkerületi sportszövetség keddi ülésén ismét elmaradt a bajnokság sorsolása és azt augusztus 8-ára tűzték ki. A bajnokság minden valószínűség szerint augusztus 27-én veszi kezdetét.

O Magyar uszó győzelme Belgiumban. Vörös Ferenc, a kitűnő fiatal magyar hosszútávúszó résztvett Liegében a városon keresztül vezető nagy uszóversenyen és erős küzdelem után pálya-csúcseredménytel megnyerte a versenyt. Ugyanezen a versenyen a magyar Páhok a hatodik helyen végeztek.

Garmisch-Partenkirchenben rendezett női atlétikai versenyen az olasz Claudia Testoni a 80 méteres gátfutásban 11.3 mp.-re javította meg saját csúcsteljesítményét. Ugyanezen a versenyen a német Mauermayer 1368 cm.-t dobott sullyal és 46 métert diszkosszal.

Csaplár a kitűnő magyar távfutó a lengyelországi Czeladzbán 15 p. 11.4 mp.-es idővel győzött az 5000 méteres siktásban a lengyel Karwowski előtt, aki 15 p. 13.4 p. alatt tette meg a távot.

A hamburgi német tenisz-bajnokság vegyespáros versenyének döntőjében az amerikai Wheeler-Smith-pár 6:3 7:5 arányban győzött a Jarvis-Andersson-kettős ellen a női párosban pedig a Sperling-Schneider-kettős 6:3, 6:4 arányban verte a Couquerre-Ullstein-párt.

Bucurestiben az Ujpest csapata vendégszeropel egy nagyszabású torna keretében, amelynek helyi résztvevői minden valószínűség szerint a Venus, Rapid és a Ripensia csapatai lesznek.

Megkezdődtek az előkészületek az atlétikai telepünpélyére

Az AAC (CAA) ez évben augusztus 13-án rendezti meg szokásos évi telep-ünnepélyét, amely idén is nagysikerűnek ígérkezik. Dél előtt oldboysteniszverseny kerül lebonyolításra, délután pedig három oldboysteniszbajnoki mérkőzés, köztük az ATP (SGA)—AMTE (AMEFA) és a Gloria—AAC (CAA) döntőmérkőzések, amelyek egyben befejező meccsei az idei Szablóczky-vándordíjas küzdelemnek. A tánc kedvelő fiatalok számára hatalmas táncparkettet állítanak fel, este ünnepélyes keretek között osztják ki a Szablóczky-vándordíjas bajnokság díjait.

O A nemzetközi labdarúgó szövetség döntése szerint az 1942-ik évi labdarúgó világbajnokság rendezési jogát Németország, az 1946-ik évit pedig Argentína kapta meg.

Megnyiták CARMEN-SYLVÁN az O. R. T. VILLÁK

Szobaelőjegyzések:

ORT. Organizația Romana de Turism s. a. r.
utazási irodánál:

ARAD, Str. Maresal Averescu 2.
BUCURESTI, Cal. Victoriei 70., Et. I.,
valamint az ORT. villáknál CARMEN-SYLVAN.

Katonai és diplomáciai titok megóvása az Egyesült-Államokban

Hadihajók és hadiszerek szállítása a délamerikai államok részére

London. Az Egyesült Államok kormánya szigorú intézkedéseket tett katonai és diplomáciai titkoknak a kémektől való megóvása érdekében. A kémelhárítási intézkedéseket kiterjesztik Alaszkára, Hawaira és Portoricora is. A kémelhárítás nemcsak politikai és katonai, hanem gazdasági ügyekre is kiterjed. A diplomáciai okmánytárba való betekintést megszüntetik.

Az amerikai képviselőház szerdán törvényjavaslatot fogadott el, mely felhatalmazza a hadügyminisztert és a tengerészeti minisztert, hogy a hadiszergyárak és az állami hadi-gyárak a latin amerikai államok számára hadihajókat építsenek és fegyvert meg lőszert szállítsanak.

Az elmúlt évben 1651 kémkedési perben hoztak ítéletet.

Fontos tudnivalók

a bélyegtörvény alkalmazásáról

Az 1939. április 1-én végrehajtott módosítás alkalmával olyan intézkedés történt, hogy a bélyegtörvény 4-ik szakaszának 20-ik paragrafusa szerint a nyugtbélyeg minden fizetéskijutalás után lerovandó, tekintet nélkül a javadalmas természetére, még akkor is, ha a pénz felvételét nem nyugtbélyeg aláírással. Minden tévedés elkerülése végett ezt az intézkedést igen világosan fogalmazták meg, ennek ellenére bizonyos szabálytalanságokat állapítottak meg, amennyiben egyes vállalatok, ahol többszáz alkalmazott számára készítenek fizetési kimutatást, a töredékösszegeket a kiutalt fizetések végösszege után kerekítik ki. A törvény 103-ik szakasza pedig azt mondja, hogy minden lépteredék egész lei-é kerekítendő ki, a proporcionális adónál mutatkozó töredék esetében pedig a tizedes töredékek teljes tizedesekké egészítendők ki. A kikerekítésnek minden fizetett alkalmazottnál külön kell megtörténniök, ellenkező esetben kihágás ténye forog fenn. Ennek ellenőrzése érdekében szigorú intézkedések történtek.

Áthidaló rendszer megvalósítását tervezi a város a piaci elővásárlási tilalom körüli zavarok megszüntetése érdekében

Sok vitára adott már alkalmat a városvezetés által elebeléltetett elővásárlási tilalom, amelyet azért alkalmaztak, hogy a város nagárl fogvasztóközönségét megvédelmezzék az elszállítással foglalkozó nagykereskedők versenyétől. Az elővásárlás ugyanis azt jelenti, hogy a piaci termékeket más városokba, vagy éppen külföldre szállító kereskedők a közönséget megelőzően felvásárolják és ezzel egyrészt az árak megdrágulását idézik elő, másrészt pedig a szép árú elütnnek a piacról, mire a háziasszonyok bevásárlására kerül a sor. Ez kétségtelenül figyelemreméltó szempont, viszont igazadhatatlan az is, hogy ugyancsak közérdek az aradi piac termékeinek minál nagyobb tötekekben és értékben való elővásárlása, amire legalkalmasabb mód az elszállítás. Éppen ezért az érdekelt kereskedők már szám talanszor tiltakoztak a tilalom ellen, amit különben nehéz is érvényesíteni, mivel ha nehezebb körülmények között is, de az érdekelt mégis megtalálják a módját, hogy üzleteiket lebonyolíthassák.

A város közgazdasági szolgálata most érdekes új tervet tanulmányoz egy áthidaló megoldás megvalósítását illetően. A terv az, hogy az elővásárlási tilalmat a piacokra fenntartják, ugyanakkor azonban lehetővé teszik a kereskedők számára is a bevásárlást, amennyiben erre a célra az Obor piacterét jelölik ki számukra. Itt az Oboron bármikor és bármennyi árut vásárolhatnak a kereskedők úgy, hogy azok a termelők, akik ilyen módon akarják értékesíteni áruikat, egyenesen ezt az elővásárlási helyet keresik majd fel.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Alföldy Pál képviseli Aradmegye magyar gazda-társadalmát az aradmegyei buza-értékesítő bizottságban

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet huszonkét erdélyi megyében nyert képviselőket a kormány buza-értékesítő akciójában

Ismeretes, hogy a buzaértékesítési törvényjavaslat parlamenti bizottsági tárgyalása során elfogadták dr. Szász Pál szenátornak, az EMGE elnökének azt a javaslatát, mely szerint a törvény által előírt vármegyei buzaértékesítő bizottságokban képviselőket nyernek az elismert gazdasági egyesületek. Ennek következtében az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet az erdélyi bizottságokba a következő tagjait kérte fel, illetve küldte ki:

1. Kolozs-megye: **Telegy László** az EMGE alelnöke és **Demeter Béla** az Erdélyi Gazda szerkesztője.
2. Szamos-megye: **Fejérváry Jenő** földbirtokos Nagyiklód.
3. Naszód-megye: **Máthé István** ref. lelkész, gazdaköri elnök, Sófalva.
4. Bihar-megye: **Koppány Rezső** EMGE felügyelő, Nagyvárád.
5. Szatmár-megye: **Bikfalvy Ferenc**, EMGE felügyelő, Berend.
6. Szilágy-megye: **Gr. Telek Béla**, az EMGE alelnöke, Zsibó.
7. Arad-megye: **Alföldy Pál**, a Mezőgazdák Ker. R. T. igazgatója, Arad, Str. Reg. Ferdinánd 41. szám.
8. Temes: **Dadányi György** EMGE felügyelő, Temesvár, Str. Lonovich No. 8.
9. Szörény-megye: **Bakos János**, a bodófalvi gazdakör elnöke.
10. Csík-megye: **Fodor Pál** EMGE felügyelő, Csíksomlyó.
11. Krassó-megye: **Bartha Árpád** a Mezőgazdák Ker. R. T. helyi képviselője, Brassó, Volvodul Mihai 11.
12. Alsófehér: **Gr. Bethlen Gábor**, Marosújvár.
13. Torda-megye: **Finta Andor** EMGE felügyelő, Torda, Str. Iorga 20.
14. Háromszék-megye: **Dr. Szent-Iványi Gábor**, Szentivány-laborfalva.
15. Fogaras-megye: **Kadácsy Zoltán** ref. lelkész, Kóbor.
16. Szeben-megye: **Böjthy András** gazdaköri elnök, Vizakna.
17. Kisküküllő-megye: **Dániel Elemér** EMGE felügyelő, Vámosalfalva.
18. Nagykovács-megye: **Gr. Bethlen Bálint**, Kercsed.
19. Maros-megye: **Mikó László** EMGE felügyelő, Nvárad-szentlászló.
20. Hunyad-megye: **Cs. Lázár László**, Lapusnyak.
21. Udvarhely-megye: **Ugron Pál** Fiátfalva
22. Máramaros-megye: **Dr. Fekete Lajos** gazdaköri elnök, Hosszmező.

A buzaértékesítő-törvény a bizottság hatáskörét a következőkben állapítja meg:

„6 §. Minden megyeszékhelyen egy megyei buzaértékesítő bizottság alakul, amelynek tagjai:

- a) a megyefőnök, mint elnök.
- b) a Kereskedelmi és Iparkamara vagy ennek egyik szakának elnöke. (A ford. megj.: valószínűleg, ha nagy az Iparkamara területe, akkor külön van elnöke a kereskedelmi és külön az ipari résznek.)
- c) a helyi árutőzsde elnöke (amennyiben az illető megyében ilyen létezik.) Ha nincs, akkor a Kereskedelmi Kamara által kiküldött gabonakereskedő.
- d) a Mezőgazdasági Kamara elnöke, vagy kiküldöttje.
- e) a Nemzetgazdasági minisztérium felügyelője.
- f) a Nemzeti Bank fiókjának főnöke.
- g) a pénzügyvizsgáló.
- h) a Nemzeti Szövetkezeti Intézet kiküldöttje, a megyei szövetkezeti vezetők közül.
- i) a megyei mezőgazdasági hivatal főnöke.
- j) a mezőgazdák egyesületeinek egy-egy kiküldöttje azokban a megyékben, amelyekben a mezőgazdák elismert alapszabályokkal működő szakszervezeteik vannak.

A bizottság legalább négy jelenlévő taggal működik.

7 §. A megyei buzaértékesítő bizottság szerepe:

- a) Informálni úgy a Nemzetgazdasági Minisztériumot (a nyersanyagok, valamint a kivitel szervezésének és támogatásának igazgatósága útján), mint a Központi Buzaértékesítő hivatalt, a buza értékesítésének munkájával kapcsolatos helyi viszonyokról.
- b) Ellenőrizni a buzaeladási árakat.
- c) Ellenőrizni a buzaeladási kimutatásokat és adás-vételi okmányokat, valamint elvégezni a jelen törvény 10. szakaszában írt központosító munkát.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet átiratban jelentette be a vármegyei prefektusoknak a bizottságokba való kiküldetéseket s ugyanakkor felhívta említett tagjainak figyelmét, hogy minden lehető kövessenek el a buzaértékesítés megfelelő formában való lebonyolítása érdekében. A törvényhozó elgondolása szerint különösképpen vigyázni kell arra, hogy

a gazda megfelelő minőségű árujaért a meghatározott összeget kapja. Magától értetődik azonban, hogy amennyiben emelkednek az árak s a közvetítő kereskedelem többet ígér, mint az állami vásárlók a gazdák nekik adják el termécsüket.

Ugyancsak itt írjuk meg, hogy hétfőn d. u. 4 órakor Kolozsváron Enescu Manole ezredes prefektus elnökletével megalakult a megyei bizottság. Az ülésen résztvett **Telegy László** EMGE alelnök és **Demeter Béla** az Erdélyi Gazda szerkesztője.

— Román termékek kiállítása Cernăuțiában. Cernăuțiában nem sokára megnyílik a Román Termékek Kiállítása. A kiállítással kapcsolatos tudnivalókról készséggel nyújt felvilágosítást a rendezőség (Administrația Expoziției Generale a Produselor Românești, Cernăuți).

— A NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM INTÉZKEDÉSEI A GYÜMÖLCSÉRTÉKESÍTÉS TÁMOGATÁSÁRA. A gyümölcs és gyümölcs-termékek értékesítésére szóló rendelkezések értelmében Buiol nemzetgazdasági miniszter javaslatára minisztériumi jegyzőkönyv készült amelynek értelmében a kajszi, szilvát az őszibarackot, nyárlit és téli almát, epret, szamócát, meggyet és cseresznyét (390–393. sz. vámtételek) továbbra is az A-listán tartják, a Banca Natională-ét illető deviza-kvóta nélkül. Ugyanez a rendelkezés érvényes a gyümölcskonzervekre és a magozott gyümölcsökre is (419. sz. vámtétel) Ugyanez a minisztériumi jegyzőkönyv 1.50 lej kiviteli utalmat biztosít a külföldre szállított magozott gyümölcs kizárás után.

Felhívás Aradváros és -megye összes gabonakereskedőjéhez és malomtulajdonosaihoz!

A gabonaértékesítésről szóló törvény vagononként 42.000 leiben állapítja meg a 75 kgr.-os, 3 százalékos idegen anyagot tartalmazó buza minimális árát, a vasúttállomáson, vagy a termelő rakodóhelyén.

Az állam, amikor jelentős áldozatokat hoz ennek az árak fenntartása érdekében, a mezőgazdák helyzetén kíván segíteni, de egyszersmind nagyjelentőségű társadalmi és közgazdasági munkát végez: társadalmi — mert ki akarja elégíteni az ország lakosságának legszármottevőbb társadalmi rétegét és közgazdasági, mert ez a rendszabás alkalmas arra, hogy a parasztságnak visszaadva fogyasztási képességét, felélenkítse a piacot.

Nem volt társadalmi osztály, mely jobban örült volna a jelenlegi rendszer szilárdságának, mint a kereskedői osztály, mert nyugalmat szerzett az országnak és biztosította gazdasági téren a munka folytonosságát.

Méltányolva a kormány jószándékait és támogatva az általános felvirágzás érdekében kifejtett erőfeszítését, mindannyiunknak kötelessége, hogy beilleszkedjünk abba az akcióba, mely az állam magasabb érdekeit kívánja összhangba hozni a buza leg alacsonyabb árának megállapítása után.

A buzaárak, hazánk főtermékének megállapított árára kihat a többi gazdasági termékek áralakulására is. Ez a rendszabály közelebb fog hozni minket az árak kiegyenlítéséhez, eltüntetve a hibánkon kívül ma is mutatkozó aránytalanságot a mezőgazdasági és az ipari árucikkek ára között.

A kormány nemes szándékain lelkesedve, azzal a felhívással fordulunk az aradvárosi és megyei összes gabonakereskedőkhöz és malomtulajdonosokhoz, hogy kivétel nélkül lelkiismeretesen tartásuk tisztelőben a buza minimális árát.

A törvény 8-ik szakasza alapján a Megyei Gabona-értékesítő Hivatal az aradi mezőgazdasági kamarát bízza meg az árak ellenőrzésével s a buzavásárlás költégek láttartásával. E munkájában segíteni fogja az aradi kereskedelmi és iparkamara, az aradi árutőzsde s az aradi kereskedelmi szervezetek.

Elvárjuk, hogy munkánkat megértsék és támogassák, nehogy kénytelenek legyünk a törvényben előírt büntető rendelkezések alkalmazását kérni, melyek igen súlyos következményeket vonnak maguk után azok számára kik megszegik a törvény rendelkezéseit.

Arad, 1939. július hó 26.

ING. STEFAN MATEESCU, az aradi kereskedelmi és iparkamara Interimár bizottságának elnöke.

REMUS RAFIROIU, az aradi árutőzsde alelnöke.

DOMAN SÁNDOR, az aradi kereskedelmi testület elnöke.

ENGEL GYULA, az aradvárosi és megyei kiskereskedők szindikátusának elnöke.

Hunyadvármegye legnagyobb gondja az óriási gyümölcs-termés értékesítése

Déva. Gh. Badea, a bucaresti-i szeszjövődék vezérigazgatója a szilvatermés felülvizsgálása végett az elmúlt hetekben Dévára érkezett. A vezérigazgató érdeklődött a termés mennyisége felől s azok iránt a lehetőségek iránt, amellyel ez a rengeteg gyümölcs értékesíthetővé válhatik. A vezérigazgató különben, amint már megírta az Aradi Közlöny, Aradon hasonló látogatást tett.

Természetes, hogy a vezérigazgató látogatása után nagy az érdeklődés a hivatalos ténnyezők elhatározása iránt. Sajnos, eddig Bucarestből még semmi válasz nem érkezett, úgy, hogy a bizonytalanság általános. A gazdasági tanács elhatározásáig, sajnos, semmiféle végleges válasz nem is lehet s a tanács tudtunkkal még eddig elhatározást nem hozott.

A szilvatermelésnél vannak körül-mények, amelyeket feltétlenül figyelembe kell venni. Ezek nagyjában a következők: Nem áll elég mezőgazdasági list rendelkezésre. Ezen úgy lehetne segíteni, ha az ipari üstöket értesítenék. A termelők nem rendelkeznek a szedéshez megfelelő összeggel, ezért a nagyobb termelőkkel s a kereskedőkkel kellene az állam a kapcsolatokat felvegye. Kizárólag a termelők főzésénél nagy mennyiség elvész s a nyert pálinka sem standardizált. Emellett, ha a korlátlan főzésrendszert vezetik be, a nép annyi cujkát főz, ami csak kárára válik. Már most figyelemmel kell lenni arra, hogy az üstöket folytatólagosan használhassák most a nyári szilvánál, később az almánál, azután az őszi szilvánál s végül a szőlőnél.

VATA DE JOS kénos és szénsavas hógyógyfürdő!

Szenzációs gyógyhatásu: Rheuma, csusz köszvény, ischias, lobbosodás, aranyérvizsértágulás és különböző nőbajoknál.

Ardeal legolcsóbb gyógyfürdője 50% vasutl kedvezmény Aradtól.

Teljes napi pensió: reggel, ebéd, vacsora, lakás 150 lei

Kitűnő konyha, élősztangó zene, Meleg uszoda, tennisz tánc, kirándulóhelyek, Orvosi ellenőrzés VEGYŐK A FÜRDŐ PARKJÁNÁL. HANAK MEG. Prospektust készséggel küld az IGAZGATÓSÁG.

Legújabb jelentéseink:

„A kilenchatalmi egyezmény haldoklik“

— állapítja meg a japán külügyminiszterium egyik képviselője, viszont Hull államtitkár kijelentette:

Az USA ragaszkodik Keletáziában összes szerződésbiztosította jogaihoz

Londonból jelentik: A tiencsini kérdés rendezése ügyében szerda délután tartották meg a negyedik ülést, amely után a japán külügyi hivatal egyik magasrangú tisztviselője kijelentette, hogy

már eddig is igen jelentős haladást értek el.

A tárgyalások célja, hogy az angol és japán hatóságok együttesen biztosítsák Tiencsin rendjét és békéjét. A Domei félhivatalos japán hírszolgálati ügynökség jelentése szerint

a tárgyalások a kölcsönös megértés jegyében zajlottak le.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy az angol-japán meg egyezés mennyiben érinti a kilenchatalmi szerződést, a japán külügyi hivatal egyik képviselője kijelentette, hogy

a kilenchatalmi szerződés már haldoklik.

A japán és angol kiküldöttek valószínűleg még csütörtökig megegyeznek a tiencsini kérdésben.

Washingtonból jelentik: Hull, az Egyesült-Államok külügyi államtitkára egy nyilatkozatában kijelentette, hogy

az Egyesült-Államok kormánya Japánnak semmiféle különleges jogát mint a foglyok lezárása, nem ismeri el és hogy Amerika Keletáziában ugyanolyan politikát követ, mint eddig.

A japánokat terheli a felelősség, ha Kanton folyójának lezárása folytán amerikai állampolgárt megsebesítenek, vagy amerikai kár ér. Az Egyesült-Államok kormánya ragaszkodik jogaihoz, amelyeket a kilenchatalmi egyezmény és más szerződések biztosítanak számára.

Hadiállapot Mandzsukuoban!

Tokió. Külsőmongolia és Mandzsuria határán beállott komoly helyzetre való tekintettel a mandzsuk kormány életbeléptette a honvédelmi törvényt, amely egyértelmű a háborús állapot beálltának proklamálásával. A mandzsuk kormány légvédelmi intézkedéseket tett és katonai vezetőknek adta át a rendfenntartást, a sajtóellenőrzést, a gyűlések és az egyesületek megrendszabályozását és korlátozta a postai és táviróforgalmat.

Franco tábornok visszahívja Alfonz exkirályt a spanyol trónra?

Maura herceg állítólag különleges megbizatással utazik Svájcba

Páris. (Rador). A szerda reggeli párisi lapok hosszas cikkeiben foglalkoznak a spanyol helyzettel. Az Excelsior lisszaboni levelezője azt a hírt közli, hogy

Franco tábornok a monarchia visszaállítása mellett foglalt állást.

Maura herceg Lausanneba utazott, ahol találkozott XIII. Alfonz spanyol exkirállyal. A herceg Franco tábornok pontos utasításait viszi magával arra vonatkozólag, hogy milyen feltételek mellett képviselhető el a monarchia visszaállítása. A lausannei találkozó után Maura herceg visszatér Spanyolországba. A lap tudni véli, hogy

Alfonz spanyol exkirály csak abban az esetben tér vissza hazájába, ha a néphangulat mellette nyilatkozik meg, jobban mondva, ha népszavazás fogja visszahívni a trón elfoglalására.

— A Le Figaro azt írja, hogy a spanyol polgárháború legyőzöttei nem valami szívesen látják, hogy Seranc Sunner jelenlegi belügyminiszter környezete egyre nagyobb tért hódít a politikában.

A külföldön tartózkodó katonai személyiségek pedig nem valami nagy elragadtatással nézik Spanyolország, Németország és Olaszország együttműködését. A L'Epoque azt írja, hogy

miután Franco tábornok megnyerte a háborút, meg kell nyerne a békét is.

Franco tábornoknak a helyzete semmiesetre sem irigysremető.

Lisszabon. A Havas-iroda jelenti: Jólétesült spanyol körök véleménye szerint Maura herceg svájci útja magánjellegű és szó sincs arról, hogy Franco tábornok megbízottjaként jelenik meg XIII. Alfonznál.

Angol—oros—francia vezérkari tanácskozások kezdődnek a közeljövőben Moszkvában

A politikai megbeszélésekkel párhuzamosan halad ma'd a katonai jellegű or. exekiel munkája — Később rendezik a politikai megállapodás egyes pontjait

London. A minisztertanács ülése után, amelyet csaknem teljes egészében az angol-szovjet tanácskozásoknak szenteltek, angol politikai körökben az a vélemény, hogy

a legközelebbi jövőben megkezdődnek a vezérkari tárgyalások Nagybritannia, Szovjetorszország és Franciaország között.

Lehetséges, hogy erre vonatkozóan csütörtökön már nyilatkozat hangzik el az alsóházban. Valószínűnek látszik, hogy

a katonai megbeszélések párhuzamosan folynak majd a politikai tanácskozásokkal,

mert ennek célja a közvetett támadás fogalmának meghatározása, ami egyidőben kielégíti a szovjet feltételeit és Anglia azon óhaját, hogy tartsák tisztelben a kisállamok jogait. A tárgyalások rendkívüli módon előrehaladtak valamennyi napirendi pont tekintetében úgy, hogy

illetékes helyen biztosra veszik a vezérkari tárgyalások közelebbi megkezdését. A Reuter diplomáciai munkatársa ezzel kapcsolatosan a következőket írja:

A legközelebb mind a három fővárosban nyilatkozat hangzik majd el a vezérkari tárgyalások valószínűleg azonnali megkezdéséről. Hozzátevé, hogy a politikai tárgyalások egyes pontjait később szabályozzák.

Chamberlain angol kormányelnök szerda délután nyilatkozott az alsóházban és kijelentette: reméli, hogy a jövő hét elején nyilatkozhatik már az angol-szovjet egyezmény tárgyalásainak alakulásáról. Dalton munkáspárti képviselő megkérdezte

vajjon elhatározták-e, hogy angol tiszték utazzanak Moszkvába a szovjet vezérkara és a francia vezérkar kiküldöttjeivel folyta-

tandó hármass katonai tanácskozások céljából.

Chamberlain a következő választ adta:

— Küldöttem bizonyos intézkedéseket Seeds moszkvai angol nagykövetnek, egyelőre azonban nem tudjuk, mi ennek az eredménye.

Mander liberális képviselő kérdésére válaszul közölte a miniszterelnök: nem tudja, hogy a francia kormánynak is szándékában van-e katonai küldöttséget küldeni Moszkvába, de biztosíthatja a képviselőt, hogy

a londoni és párisi kormányok között teljes az együttműködés.

Esterházy János gróf bírálata az új szlovák közigazgatási törvényről

Pozsony. Esterházy János gróf a szlovák parlament mai ülésén felszólalt az új szlovák közigazgatási törvény vitájában. Beszédében rámutatott a szlovák közigazgatási törvény hibáira. Az országban élő nem szlovák nemzetiségek szempontjából kifogásolta, hogy nem látja biztosítottak a nemzetiségeket megillető arányt a megyei választmányokban és egyéb intézményekben.

Henderson berlini angol nagykövet belelátott a diplomáciai munkába

London. Politikai körökben úgy tudják, hogy Henderson berlini angol nagykövet rövidesen távozik állomáshelyéről, miután egészségi állapotára való hivatkozással visszahívását kérte. Állítólag a legutóbbi fáradalmak és diplomáciai csaldóságok rendítették meg a nagykövetet.

Berlin cáfolja, hogy Quipeo de Llano tábornokot németországi spanyol nagykövetté nevezik ki

Berlin. (Rador.) Német illetékes helyen kijelentik, hogy semmiféle tudomással nem bírnak arról, mintha Quipeo de Llano spanyol tábornokot berlini nagykövetté neveznék ki.

Nehézségekbe ütközik a lengyel kölcsön ügyének rendezése

Páris. A francia lapok az angol-lengyel hitelnújtási tárgyalások akadályairól írnak. A Figaro szerint politikai körökben úgy tudják, hogy a pénzügyi egyezmény megkötését bizonytalan időre el kellett halasztani. A lengyelek, mint ismeretes, a kölcsön egy részének arányban való ki fizetését kérték, míg az angolok és franciák a kölcsönt fontban és frankban akarják fizetni.

Leugrott a második emeletről a tettenért betörő

Temesvárról jelenti távbeszélőn az Aradi Közlöny tudósítója: Szerda este kilenc óra tájban a Bega-balsor 24. számú ház második emeletének egyik lakásában betörő járt. A lakás tulajdonosnője, özvegy Ferenc Oszkárné a konyhába tartózkodott és varrással foglalkozott, amikor különös zajt hallott a szoba felől. Felnyitotta a szoba ajtaját és legnagyobb meglepetésére egy ismeretlen 25—27 év körüli fiatal embert pillantott meg, aki éppen a szekrényben lévő nyolcvan lejt emelte ki. Az asszony kiáltozni kezdett, mire a betörő menekülni akart. Amikor a folyosóra ért, az asszony kiáltozására a folyosó mindkét oldaláról házbeli futottak elő úgy, hogy a menekülés erre lehetetlenné volt téve.

A betörő egy pillanatra megtorpant, majd visszafordult, fojtogatni kezdte özvegy Ferencné és hirtelen beugrott a fürdőszoba ajtaján, ahol elbarrikádolta magát. Amikor az előhívott rendőrök a helyszínre értek és megadásra szólították fel a betörőt, az a világitóablakon keresztül levetette magát a második emeletről.

Kar- és lábtöréssel, valamint súlyos belső zúdásokkal szállították a kórházba. Megállapítást nyert, hogy Fliger Józsefnek hívják, 26 éves és már többször volt börtönbetörésért.